

Părintele Temistocle Mourtzanos s-a născut în Ermoupoli (insula Syros), în 1971. Este licențiat al Universității din Larisa în Filologie (1992), al Universității din Athena în Teologie (1998) și doctor al Departamentului de Teologie Pastorală și Socială al Universității Aristotel din Salonic din 2009.

A fost hirotonit diacon în 1995 și preot, în 1996 de către Mitropolitul Demetriadei, Chrysostomos. A activat în Mitropolia Demetriadei ca reprezentant de presă, responsabil al Departamentului de Publicații și Internet, precum și al Departamentului pentru Tineret.

Din 2002 este profesor de religie în învățământul secundar, activând din 2003 în cadrul Mitropoliei de Corfu ca responsabil al Departamentului pentru Tineret, dar și al Cercului studenților și oamenilor de știință.

Colaborator la postul de radio al Bisericii Greciei, scrie regulat în presa cotidiană și în reviste, precum și în publicații bisericești și științifice.

Este căsătorit și tată a patru copii.

PR. TEMISTOCLE MOURTZANOS

Învățăături folositoare în viața de familie

după *Scara Sfântului Ioan Sinaitul*

Traducere din limba greacă
Monahia Caliopia Muraru

editura
Σοφία

București

CUPRINS

<i>Prolog</i>	5
„Să nu te întorci la cele dinapoi!”	11
„Cum nu se va întrista cineva de lipsa a ceea ce iubește?”	15
„Nu ni se cere tuturor să mântuim pe alții”	19
Idioritmie și ascultare în viața de familie	23
Smerenia se cumpără	27
Timpul pierdut	31
Bucurie și întristare	35
Amărăciunea	39
Așa-ți trebuie!	43
Acoperă greșelile celui alt!	47
Multa vorbire și tăcerea	51
„Minciuna înseamnă pieirea dragostei”	55
Mă plictisesc... ..	59
De la mâncare la inimă	63
Trupul meu de lut	67
Faci totul pentru bani	71
De ce ești nesimțitor?	75

Trezește-te, ziua a început!	79
O privire este de ajuns	83
Despre „frica lașă”	87
Zgomotosul	91
Omul mândru	95
Fără Dumnezeu	99
„Mi-am istovit adesea inima în piept, dar bunătatea, niciodată”	103
Smerenia – virtutea uitată în relațiile noastre . . .	107
Dreaptă socotință	111
Duhul învățaturii	115
De ce ne tulburăm?	119
Perfecționistul	123
Lumea se zidește cu rugăciunea!	127
Nu este de ajuns doar să biruiești răul.	131
Putem uita iubirea?	135
Iubire și osândire.	139
Stăpânire, laudă și pedeapsă	143

„CUM NU SE VA ÎNTRISTA
CINEVA DE LIPSA
A CEEA CE IUBEȘTE?”

*Cel ce e împătimit de ceva din cele văzute
încă n-a scăpat de întristare.
Căci cum nu se va întrista de lipsa a ceea ce iubește?*

Noi, oamenii, avem în viața noastră un sentiment al proprietății. Începând cu voia noastră, până la bunurile noastre. De la drepturile noastre, până la cele care ne plac. De la trupul nostru, până la trupul celuilalt. Ne măsurăm fericirea având drept criteriu ce posedăm, de care dintre bunurile acestei lumi ne putem împărtăși, făcând din mijloace scopuri în sine. Adeseori ne este de ajuns posibilitatea de a avea acces la informație, de a nu fi neinformați, nu întotdeauna cu privire la lucrurile serioase și importante. Socotim însă că lumea ne aparține și că viața este a noastră.

Sentimentul proprietății se împletește adesea cu iubirea. Întrucât iubim, socotim că celălalt are obligația să fie al nostru, să ne aparțină. Gândim

sentimental. De vreme ce eu dau totul, înseamnă că libertatea mea i-am dat-o celui alt. Prin urmare, aceasta este ceea ce și el este chemat să facă. Să prețuiască dragostea pe care i-o ofer și să nu aibă vreun gând că ar putea pleca de lângă mine. Proprietatea devine o pretenție de exclusivitate. Iar aceasta trece și la copiii noștri. Nu-i creștem ca să fie liberi și să înainteze potrivit cu propriile lor ținte în viață. Pe nesimțite, printr-o iubire ultraprotectoare, aceștia rămân pentru totdeauna niște ființe care au nevoie de noi. Astfel, vrem să-i controlăm și ne folosim de orice mijloace: puterea de persuasiune, dar și manipulară. Accentuăm faptul că nimeni nu-i iubește ca noi, declarație ce are, în mod limpede, și urme de adevăr, dar care nu poate să se prelungească în timp. Exploatarea poziției noastre în fața lor, mai cu seamă în ceea ce privește puterea noastră economică. Uneori și sentimentul de siguranță pe care este firesc să-l oferim, deși toate se împletesc în „mantia” obișnuinței ce acoperă dorința omului de a construi ceva nou, de a se maturiza în mod autentic, de a renunța la ceea ce simte că este sigur.

Cuvântul ascetic ne cutremură. Ceea ce îți aparține sau voiești să-ți aparțină îți aduce în tristare, uneori mai mare decât bucuria. Însă ești legat de acel lucru, ai o dependență, o împătimită. Îl iubești și îl socotești de trebuință pentru calea ta. Sufletul tău nu poate înainta slobod

de acest lucru, fie că este un lucru material, fie o obișnuință, fie un om. În mod vădit, relațiile omenești aduc dependențe reciproce. De altfel, prin acestea ne smerim. Greutatea apare când facem din celălalt, din bunurile noastre sau din lume un mic Dumnezeu. Când întristarea ne aruncă în deznădejde. Ne ține legați în lăuntru inimii și nu ne lasă să ne deschidem către adevărata noastră destinație.

Omul a fost chemat să trăiască libertatea zidirii sale după chipul lui Dumnezeu. Aceasta presupune încredere în voia dumnezeiască. Sânge-rarea inimii de a nu rămâne la cele trecătoare, chiar și când acestea au de-a face cu aproapele nostru. Este frumos să iubești. Să dăruiești și să-l faci pe celălalt bucuros. Însă și mai frumos este să te lași în seama iubirii lui Dumnezeu și să fii gata să mergi chiar și pe calea dezlipirii de cei sau de cele pe care le iubești. De altfel, nimic și nimeni nu este al nostru. Numai părtașia cu Dumnezeu.

„NU NI SE CERE TUTUROR SĂ MÂNTUIM PE ALȚII”

Nu ni se cere tuturor să mântuim pe alții

Una dintre marile ispite cu care ne confruntăm în relațiile noastre cu ceilalți oameni este inima noastră bună, când aceasta nu este însoțită de dreapta socotință. Mai cu seamă în căsnicie, noi, oamenii, fără să băgăm de seamă, suntem obosiți de soțul sau soția noastră, fiindcă dușmanul căsniciei este obișnuința. Atunci apar în viața noastră persoane care din motivele lor personale caută pe cineva cu care să-și împartă problemele, tristețile, crucile pe care le au de purtat. Întrucât voim să fim părtași la încercarea lor, care de obicei are de-a face cu propriile lor eșecuri, lăsăm să se înfiripe o familiaritate care ne prinde în cursa unor sentimente greu de controlat, dacă nu există o înțărmarare duhovnicească. Noi, oamenii, cu ușurință ne vedem, uneori ne închipuim a fi salvatorii celorlalți. Și fiindcă un semen în durere dă naștere lăuntric unui alibi, anume că intrăm

în legătură cu el ca să-i facem un bine, se zămislisc înlăuntrul nostru sentimente care duc la infidelitate. În loc să căutăm moduri în care să luptăm cu obișnuința în viața noastră, încercăm să-i salvăm pe ceilalți.

Binele nu este bine dacă nu se face în chip bun. Ca să-l ajutăm sufletește pe aproapele nostru, trebuie să fim gata să nu devenim parte a problemei. Este nevoie de claritate, nu de o judecată încețoșată de sentimente. Atunci trecem cu ușurință la etapa implicării personale, care devine ispită trupească. Dacă ne pierdem și uităm de rugăciune, de delimitarea poziției noastre, dacă nu ne amintim că avem angajamente față de propria noastră relație, dacă prin durerea celui-lalt simțim că aflăm un prilej de a uita de problemele noastre, care în acest fel se măresc, nici pe aproapele nostru nu-l vom ajuta, ci vom da naștere mai multor probleme pe calea noastră, în relația noastră. Dacă nu pășim siguri pe picioarele noastre, dacă nu am luat hotărârea că nu putem mântui pe nimeni dacă nu ne-am mântuit noi înșine, dacă nu am lucrat iubirea față de omul nostru, atunci capcana ne va înghiți.

Căsnicia trece prin stadii de plictiseală. Stă în puțința noastră de a face ca acestea să se împuțineze și să nu îngăduim ca în numele unor scopuri nobile să ajungem într-un cerc vicios. Fiindcă, în afară de blamul moral la care ne vom expune pe noi înșine, mai devreme sau mai târ-

ziu celălalt ne va înțelege. Vom fi siliți să spunem minciuni. Nu-l vom putea privi în ochi. Vom căpăta o agresivitate față de el. Târâți de viziunea salvatorului, ne vom izola în noi patimi. Aici ne este de trebuință ajutorul unui părinte duhovnicesc, ca să putem vedea spinii, iar prin unitatea pe care o avem cu omul nostru, să putem depăși ispita.

În viața noastră apar oameni care ne cheamă să dăm o mână de ajutor. Strigă spunându-ne că vor să-i salvăm. Oricât de dureros ar fi răspunsul, să nu luăm asupra noastră o asemenea slujire fără a ne fi întărit propria relație. Sentimentul este un dar de seamă, însă are trebuință de autocontrol și de o bună mânăuire. Și calea credinței contribuie la aceasta. Să spunem „Nu!” iubirii fără dreaptă socotință, care face rău, fiindcă adesea vom fi siliți să-i părăsim pe cei pe care am început să-i ajutăm, rănindu-i astfel mai mult, însă ne vom zădărnici și propriul nostru drum în viață. Să ne amintim de acestea, fără să depășim limitele, dacă nu se poate altfel.

IDIORITMIE ȘI ASCULTARE ÎN VIAȚA DE FAMILIE

*Toți câți voiți să luați jugul lui Hristos pe grumazul vostru;
(...) toți câți vă grăbiți să vă înscrieți cu voia voastră
câștigurile (de pe urma nevoițelor) și voiți ca
în schimbul lor să vi se scrie libertatea, cunoașteți că
ați pornit să străbateți un drum scurt și aspru,
având pe el puțința unei singure rătăcirii:
ea se numește rânduiala de sine (idioritmia)*

Într-o epocă în care ego-ul este totul, ce noimă are să vorbim în viața duhovnicească despre ascultare? Libertatea este bunul cel mai mare, nu mai că este înțeles în afara relațiilor omenești. În acestea, mai cu seamă în dragoste, în familie, cine intră ca să-și păstreze libertatea neștirbită nu se va putea bucura de relație în timp, pe durata ei. Fiindcă libertatea este o stare ce presupune o legătură în timp. Se construiește cu perspectiva duratei. Nu se identifică doar cu clipa, ci funcționează în virtutea perspectivei: „Mă retrag ca să câștig.” Iar acest lucru nu se va întâmpla neapărat „acum”. Iubirea alină. Iar semn al iubirii este ascultarea.